

Τα βιβλία των Εκδόσεων Πουκαμισάς συμπυκνώνουν την πολύχρονη διδακτική εμπειρία των συγγραφέων μας και αποτελούν το βασικό εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούν οι μαθητές των φροντιστηρίων μας. Μέσα από τη διαρκή τους αξιοποίηση στις τάξεις μας διασφαλίζουμε τον εμπλουτισμό τους, τη συνεχή τους βελτίωση και την επιστημονική τους αρτιότητα, καθιστώντας τα βιβλία των Εκδόσεών μας εγγύηση για την επιτυχία των μαθητών.

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

τα **ΒΙΒΛΙΑ** των **ΕΠΙΤΥΧΙΩΝ**

Ειρήνη Αντωνογιαννάκη
Μαρία Καλυκάκη
Ελεάνα Καραταράκη
Μανόλης Μαυράκης

η έκθεση στο λύκειο

θεματικοί κύκλοι – α΄ τόμος

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΑΣ

Σειρά: ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Η Έκθεση στο Λύκειο, Θεματικοί κύκλοι – α΄ τόμος

Ειρήνη Αντωνογιαννάκη, Μαρία Καλυκάκη, Ελέανα Καραταράκη, Μανόλης Μαυράκης

Επιμέλεια κειμένου: Ευαγγελία Δημητριάδου, Κυριάκος Εμμανουηλίδης

Στοιχειοθεσία-σελιδοποίηση: Αλεξάνδρα Βαλσαμάκη

Εξώφυλλο: Γεωργία Λαμπροπούλου, Πωλίνα Κοντογεώργη

Υπεύθυνος έκδοσης: Κυριάκος Εμμανουηλίδης

e-mail συγγραφέων: e_antonog@yahoo.gr

marmania07@gmail.com

eleanakataraki@yahoo.gr

mmavrakis1@gmail.com

Copyright 2014 © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ, Ειρήνη Αντωνογιαννάκη, Μαρία Καλυκάκη, Ελέανα Καραταράκη, Μανόλης Μαυράκης για την ελληνική γλώσσα σε όλο τον κόσμο

ISBN: 978-960-6881-63-3

SET: 978-960-6881-38-1

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο, μέσο και μέθοδο αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, θέση σε κυκλοφορία, παρουσίαση, διανομή και η εν γένει πάσης φύσεως χρήση και εκμετάλλευση του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμηματικά, καθώς και της ολικής αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου (στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης κ.λπ.) και του εξωφύλλου του, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπάρχουσας νομοθεσίας περί προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων περιλαμβανομένων και των σχετικών διεθνών συμβάσεων.

εκδόσεις

ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Σωτήρος και Αλκιβιάδου 132, ΤΚ 185 35 Πειραιάς

Τηλ.: 210 4112507 | Fax: 210 4116752

www.poukamisas.gr | publications@poukamisas.gr

Ειρήνη Αντωνογιαννάκη
στην οικογένειά μου

Ελεάνα Καραταράκη
στους γονείς μου

Μαρία Καλυκάκη
Μανόλης Μαυράκης
στη Νίκη μας

Αντί προλόγου

Αφιερώνουμε τούτο το βιβλίο σε όλους εκείνους που πιστεύουν ότι το μάθημα της Έκθεσης δεν διδάσκεται! Και είναι πολλοί αυτοί, συνήθως άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας, των οποίων η επιτυχία ή η αποτυχία στο συγκεκριμένο μάθημα στις Πανελλήνιες Εξετάσεις (κάποτε στο παρελθόν) προσδιόρισε την επαγγελματική τους σταδιοδρομία ή και τη ζωή τους ολόκληρη! Φυσικά και διδάσκεται θα έλεγα, σπεύδοντας να τους διαψεύσω, αρκεί να εμπνεύσεις τους μαθητές σου επιχειρηματολογώντας γύρω από την πραγματική αξία του μαθήματος. Έτσι γίνεται πάντα.

Προσωπικά, είμαι από κείνους που φανατικά υποστηρίζω την ανάγκη του μαθήματος, ίσως με λίγο ή πολύ διαφορετικό τρόπο. Μου αρέσει, για παράδειγμα, ο επικείμενος «συσχετισμός» ή η «συμπλήρωσή» του με τη Νεοελληνική Λογοτεχνία, αν και θα προτιμούσα ομολογουμένως το μάθημα να διατηρήσει την «αυτονομία του» και να γίνει περισσότερο «γλωσσικό», καθώς μάλλον αυτό έχουμε ανάγκη ως Έλληνες, τη σωστή εκμάθηση της γλώσσας μας εννοώ.

Αν μείνουμε πάντως στα μέχρι τώρα χαρακτηριστικά του μαθήματος, πέρα από τον αντικειμενικό στόχο των Πανελληνίων Εξετάσεων και την ανάγκη οι μαθητές «να μάθουν να γράφουν καλές εκθέσεις», για μας τους δασκάλους άλλα είναι αυτά που αξίζουν (έτσι θέλω να πιστεύω, κρίνοντας με τα δικά μου σταθμά): Πάντα έχουμε στον νου μας, και ομολογούμενως το συγκεκριμένο μάθημα μας δίνει διαρκώς αφορμές, να εισαγάγουμε στους μαθητές μας νέους προβληματισμούς, να ενσταλάξουμε αξίες και πρότυπα ζωής, να μιλήσουμε για την αξία της ελληνικής γλώσσας ως τρόπου έκφρασης, επικοινωνίας και φορέα ενός σπουδαίου πολιτισμού. Συγχρόνως, έχουμε στον νου μας να αναδείξουμε την αξία του οργανωμένου γραπτού λόγου, που έχει αρχή, μέση και τέλος, καθώς αυτός αντανακλά μια δομημένη σκέψη και ένα ήρεμο μυαλό, ικανό να διαχειριστεί τα δύσκολα της ζωής. Μήπως αυτά δεν είναι τα σπουδαία;

Με βαθιά, λοιπόν, πίστη στο μάθημα συνεχίζουμε τη δουλειά μας.

Μανόλης Μαυράκης

Ευχαριστούμε θερμά τη συνάδελφο Μαρία Τζιράκη για την πολύτιμη βοήθειά της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εργασία – Ανεργία	9
2. Καταναλωτισμός – Διαφήμιση	37
3. Δίκαιο – Σωφρονισμός – Θανατική ποινή	59
4. Κοινωνική παθογένεια: Βία – Ναρκωτικά	83
5. Ανθρωπισμός – Ρατσισμός – ΑΜΕΑ	115
6. Κριτική – Αυτογνωσία – Αμφισβήτηση	147
7. Πολιτική	171
8. Οικογένεια – Χάσμα γενεών – Δημογραφικό πρόβλημα	203
9. Κοινωνικοποίηση – Κοινωνική & πολιτική αγωγή	237
10. Εθελοντισμός	259
11. Πνευματικός άνθρωπος	283
12. Μέσα μαζικής ενημέρωσης	299
13. Επιστήμη και ηθική	341
14. Παιδεία	367
15. Πληροφορική και διαδίκτυο	399
Γενική βιβλιογραφία	429

1

ΕΡΓΑΣΙΑ – ΑΝΕΡΓΙΑ

*Για να πετύχεις, δούλευε σκληρά,
μην τα παρατάς ποτέ και, πάνω απ' όλα,
να έχεις μια υπέροχη εμμονή...*

Γουόλτ Ντίσνεϊ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

εργασία: 1. κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα που ασκείται με στόχο τη δημιουργία ενός χρήσιμου αποτελέσματος, 2. το έργο που ασκεί ο κάθε άνθρωπος στα πλαίσια της οργανωμένης κοινωνίας, 3. η προσφορά υπηρεσιών με αμοιβή, μισθωτή εργασία, 4. έρευνα, μελέτη ορισμένου αντικειμένου καθώς και το σχετικό αποτέλεσμα.

*Λεξικό της κοινής νεοελληνικής,
Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη (απόσπασμα)*

επάγγελμα: η μόνιμη εργασία για βιοπορισμό.

Ελληνικό Λεξικό, Τεγόπουλος – Φυτράκης

τηλεργασία ή εργασία από απόσταση: νέα μορφή εργασίας κατά την οποία οι εργαζόμενοι έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται από οπουδήποτε και οποιαδήποτε μέρα και ώρα. Με άλλα λόγια, η καθημερινή μεταφορά τους σε έναν κεντρικό τόπο δουλειάς αντικαθίσταται από τη δυνατότητα εργασίας, κάνοντας χρήση των σύγχρονων μορφών τηλεπικοινωνίας.

Βικιπαίδεια

εξειδίκευση: η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του εξειδικεύω. Απόκτηση γνώσεων και εμπειρίας σε ορισμένο κλάδο επιστήμης, τέχνης, επαγγέλματος. Απόκτηση επαγγελματικής ειδικότητας.

*Λεξικό της κοινής νεοελληνικής,
Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη (απόσπασμα)*

διά βίου μάθηση (ή εκπαίδευση ή επαγγελματική κατάρτιση):

αναφέρεται σε μια φιλοσοφική αντίληψη, σύμφωνα με την οποία η εκπαίδευση θεωρείται ως μια μακροχρόνια διαδικασία που ξεκινάει από τη γέννηση του ανθρώπου και συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Ο όρος αυτός καλύπτει όλα τα είδη, τύπους και επίπεδα της εκπαίδευσης, τυπικής και μη τυπικής. Στη σύγχρονη διαρκώς αναπτυσσόμενη κοινωνία, η αύξηση των γνώσεων γίνεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και οι απαιτήσεις της αγοράς εργασίας συνεχώς αλλάζουν. Συνεπώς, η επιμόρφωση και η συμπληρωματική εκπαίδευση αποτελούν μια διαρκή προτεραιότητα για τον σύγχρονο εργαζόμενο. Πρόκειται για όλες τις μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουμε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας και που έχουν σαν στόχο τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων σε προσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο.

Βικιπαίδεια

ανεργία: η κατάσταση ενός ατόμου, που, ενώ είναι ικανό, πρόθυμο και διαθέσιμο να απασχοληθεί, δεν δύναται όμως να βρει εργασία.

Βικιπαίδεια

άεργος: δεν εργάζεται είτε επειδή δεν βρίσκει δουλειά (άνεργος) είτε από ανικανότητα ή οκνηρία (περνάει τον καιρό του χωρίς να ασχολείται με κάτι, δεν έχει έργο, απασχόληση).

Ελληνικό Λεξικό, Τεγόπουλος – Φυτράκης

επαγγελματικός προσανατολισμός: Η συστηματική και επιστημονική καθοδήγηση του ατόμου για εκλογή επαγγέλματος που ταιριάζει στις έμφυτες ικανότητες και την ψυχοσύνθεσή του.

Ελληνικό Λεξικό, Τεγόπουλος – Φυτράκης

Β. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. ΕΞΩΓΕΝΕΙΣ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ, ΣΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ

Οικογένεια

- Το επάγγελμα των γονέων λειτουργεί θετικά ή αποτρεπτικά ως πρότυπο. Η οικογένεια παρέχει επαγγελματικές κατευθύνσεις, προτείνει ή επιβάλλει επαγγελματικές επιλογές. Συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη του νέου.
- Παράλληλα, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η κοινωνική προέλευση (καταγωγή) και η οικονομική ευχέρεια της οικογένειας. Σημασία έχει και η οικογενειακή επαγγελματική παράδοση.

Σχολείο

- Το σχολείο δίνει τις πνευματικές και ψυχικές δυνατότητες στον μαθητή για να επιλέξει το επάγγελμα που του ταιριάζει. Αναδεικνύει τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του και τον επηρεάζει με το περιεχόμενο των σπουδών, το επίπεδο των διδασκόντων κ.ά.
- Καταλυτικής σημασίας είναι η λειτουργία προγραμμάτων (μαθήματος) επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ).

Κοινωνικό περιβάλλον

- Τα πρόσωπα του κοινωνικού περιγύρου (φίλοι, συγγενείς κ.ά.) επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα τη διαδικασία επιλογής επαγγέλματος. Η δύναμη της προσωπικότητας, το κοινωνικό κύρος ή η απήχηση του επαγγέλματός τους μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά σε μια τέτοια επιλογή.
- Επαγγέλματα ανθρώπων του στενού ή ευρύτερου περιβάλλοντος αποτελούν πρότυπα προς μίμηση ή προς αποφυγή.

Μέσα μαζικής ενημέρωσης

- Τα ΜΜΕ προωθούν επαγγελματικά πρότυπα μέσω των διαφημίσεων, των εκπομπών και των ταινιών που προβάλλουν. Εικόνες επαγγελματικής επιτυχίας ή αποτυχίας προτρέπουν ή αποτρέπουν αντίστοιχα προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση.
- Πληροφορίες για επαγγέλματα και τις προοπτικές τους στην αγορά εργασίας συντελούν στη λήψη σωστών αποφάσεων.

Κράτος

- Το κράτος, με τη λήψη αποφάσεων για την αγορά εργασίας, «προκρίνει» με έμμεσο τρόπο επαγγελματικούς τομείς, κατευθύνσεις ή και συγκεκριμένα επαγγέλματα.
- Προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού ή επαγγελματικής κατάρτισης βοηθούν στη σωστή επιλογή επαγγέλματος.

2. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Για μια επιτυχημένη επιλογή επαγγέλματος, ο νέος – υποψήφιος είναι ανάγκη να λάβει υπόψη του συγκεκριμένα – προσωπικά κριτήρια.

- Το επάγγελμα είναι ανάγκη να ανταποκρίνεται στα προσωπικά ενδιαφέροντα και επιθυμίες του υποψηφίου. Αν το επάγγελμα είναι της αρεσκείας του, πρόκειται να το ασκεί με την καλύτερη δυνατή διάθεση.
- Είναι επίσης απαραίτητο το επάγγελμα να σχετίζεται με τυχόν προσωπικές ιδιαιτερότητες, δεξιότητες, ικανότητες, κλίσεις (ενδεχόμενο ταλέντο). Σε αυτή την περίπτωση, η άσκηση του επαγγέλματος καθίσταται περισσότερο παραγωγική, δημιουργική και ευχάριστη.
- Είναι ανάγκη να εξετάζεται το ενδεχόμενο σταθερής και μόνιμης απασχόλησης. Με δεδομένο το υψηλό ποσοστό ανεργίας στις μέρες μας, η εξέταση της προοπτικής βέβαιης αποκατάστασης καθίσταται απαραίτητη. Άμεση είναι η ευθύνη όσων συμμετέχουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό και την ενημέρωση των υποψηφίων.
- Ακόμη, είναι χρήσιμο, εφόσον από το επάγγελμα πρόκειται να προκύψει το κύριο εισόδημα του υποψηφίου εργαζομένου, να εξεταστούν και οι οικονομικές απολαβές, αν στοιχειωδώς πρόκειται να ανταποκρίνονται στην προσφορά έργου και αν, γενικότερα, κρίνονται ικανοποιητικές για τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του υποψηφίου.

- Εκτός των οικονομικών κερδών, πρέπει να ελέγχεται και η ποιότητα στις συνθήκες εργασίας, αν δηλαδή διασφαλίζονται κατάλληλες φυσικές – περιβαλλοντικές συνθήκες (υγιεινής, καθαριότητας), ασφαλιστικές παροχές, υγειονομική περίθαλψη, συνταξιοδότηση, ελεύθερος χρόνος, άδειες εργασίας κ.ά.
- Σημαντικό θεωρείται, επίσης, για πολλούς το ενδεχόμενο να «χρησιμοποιήσουν» το επάγγελμά τους ως μέσο κοινωνικής ανάδειξης, αναγνώρισης και καταξίωσης. Επιλέγονται, λοιπόν, συχνά επαγγέλματα που θεωρούνται παραδοσιακά «ανώτερα» (κυρίως τα πνευματικά) ή εκείνα που διασφαλίζουν προοπτικές εξέλιξης, αναβάθμισης, προαγωγής και περαιτέρω επαγγελματικής επιτυχίας.
- Είναι χρήσιμο επίσης, κυρίως λόγω της σύγχρονης εξειδίκευσης, των πιεστικών και συγκεκριμένων επαγγελματικών αναγκών, αλλά και της αλλοτρίωσης που πολύ συχνά προκαλείται, να εξετάζονται τα περιθώρια αυτενέργειας και πρωτοβουλίας του εργαζομένου. Είναι ανάγκη ο επαγγελματικός χώρος να αποτελεί χώρο προσωπικής δημιουργίας και αυτοέκφρασης, ώστε να προκαλεί διαρκές, ζωντανό ενδιαφέρον και αισθήματα πληρότητας και εσωτερικής ελευθερίας.
- Συνολικά, είναι απαραίτητο η τελική επιλογή επαγγέλματος να αποτελεί αβίαστο αποτέλεσμα προσωπικής παρέμβασης του νέου και όχι απόφαση κατόπιν πιέσεων τρίτων. Επειδή το τελευταίο συμβαίνει αρκετά συχνά, όσοι λειτουργούν ως φορείς επαγγελματικού προσανατολισμού (οικογένεια, σχολείο, άμεσο περιβάλλον) είναι ανάγκη να αρκούνται σε συμβουλευτικό και ενημερωτικό ρόλο. Δικαιούνται να διατυπώνουν τις δικές τους προτάσεις και αντιπροτάσεις, αλλά να μη δοκιμάζουν να τις επιβάλουν.
- Επίσης, όσον αφορά τα συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής, είναι σαφές ότι ο καθένας τα αξιολογεί και, συνεπώς, τα ιεραρχεί διαφορετικά. Κάθε τέτοιου είδους διαφοροποίηση είναι απολύτως σεβαστή. Επίσης, είναι καλό να γνωρίζει κανείς ότι η ικανοποίηση όλων αυτών των κριτηρίων και επιθυμιών είναι εξαιρετικά δύσκολο να συμβεί.

Στην εφηβική ηλικία, έμφαση δίνεται στις ατομικές δεξιότητες/ικανότητες και αξίες, ενώ αργότερα κατά τη ρεαλιστική φάση αίρεται ο υποκειμενισμός αυτός και το βάρος μετατοπίζεται σε περισσότερο αντικειμενικά κριτήρια, όπως οι οικονομικές απολαβές και η κοινωνι-

κή καταξίωση που προσφέρει ένα επάγγελμα, το ενδεχόμενο αυτοαπασχόλησης και οι προοπτικές που συνοδεύουν μια επαγγελματική προτίμηση. (Ευστράτιος Παπάνης, Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου)

3. ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Η άσκηση ενός ορθά επιλεγμένου επαγγέλματος επιδρά πολλαπλά και θετικά στην προσωπικότητα του εργαζομένου.

- Οικονομική άνεση, αυτοδυναμία και ανεξαρτησία, που επιτρέπουν στον άνθρωπο αφενός να καλύπτει τις ανάγκες του και αφετέρου να νιώθει ασφάλεια και βεβαιότητα για την επιβίωση και την αξιοπρεπή διαβίωσή του στο μέλλον.
- Διέξοδος στις πνευματικές αναζητήσεις, γιατί το επάγγελμα δημιουργεί πνευματικά ενδιαφέροντα, καλλιεργεί τις πνευματικές ικανότητες, αναπτύσσει τη φαντασία, οξύνει την κρίση και καθιστά το άτομο ερευνητικό και επινοητικό.
- Ενδυνάμωση των ψυχικών αντοχών, της υπομονής, του θάρρους, της τόλμης, αφού διδάσκει την αξία της προσπάθειας για την επίτευξη θετικών αποτελεσμάτων. Διασφαλίζει, έτσι, την ψυχική του ηρεμία και αποβάλλει το άγχος.
- Ηθική συγκρότηση της προσωπικότητας, διαμόρφωση και προβολή των αξιών της συνεργασίας, του σεβασμού, του διαλόγου, της επαγγελματικής αλληλεγγύης, της υπευθυνότητας, της προσφοράς στον άνθρωπο και στην κοινωνία. Οι αρετές αυτές συμβάλλουν στην κοινωνική αποδοχή του ατόμου.
- Το άτομο επιδιώκει την αναγνώριση, έτσι μέσω του επαγγέλματος μπορεί να αποκτήσει κοινωνικό κύρος και διάκριση.
- Κίνητρα επαφής και επικοινωνίας με τους άλλους ανθρώπους, ανάπτυξη ανθρώπινων σχέσεων.
- Εντοπισμός δυνατοτήτων, δεξιοτήτων και αδυναμιών. Συγκριτικές παρατηρήσεις με συναδέλφους δίνουν τη δυνατότητα για συμπεράσματα αυτοκριτικής και αυτογνωσίας.

Εργαζόμενοι ευτυχείς με τη δουλειά τους συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή και πρόοδο.

- Η κοινωνία που αποτελείται από άτομα, τα οποία αγαπούν το επάγγελμά τους, ευημερεί και τα αρνητικά κοινωνικά σύνδρομα περιορίζονται.
- Με την επαγγελματική αλληλεγγύη οι εργαζόμενοι εθίζονται στο πνεύμα της συλλογικότητας και μαθαίνουν να σέβονται τους κανόνες της ομάδας, στοιχεία απαραίτητα για την κοινωνική συνοχή και, γενικότερα, την εύρυθμη λειτουργία μιας κοινωνίας.

- Μέσα στον εργασιακό χώρο, άτομα έρχονται σε επαφή και συνάπτουν σχέσεις φιλίας, συνεργασίας και αλληλεγγύης, που είναι απαραίτητες για την παραγωγή έργου, τη γενικότερη οικονομική ανάπτυξη.
- Ο υγιής συνδικαλισμός, χαρακτηριστικό πολιτικής συνείδησης, βοηθά τους εργαζόμενους να αγωνίζονται ειρηνικά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους. Συνειδητοποιούν την ανάγκη εδραίωσης των ελευθεριών, της δικαιοσύνης, της ισοτιμίας και της αξιοκρατίας, βασικών αρχών της δημοκρατίας.

4. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ανεργία

- Αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα για την εποχή, με πλήθος οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών επιπτώσεων.
- Η επαγγελματική αβεβαιότητα μειώνει τη διάθεση για δουλειά και δημιουργεί συναισθηματικά προβλήματα με επικίνδυνες προεκτάσεις που σχετίζονται με αντικοινωνικές συμπεριφορές.
- Η υποαπασχόληση (μερική απασχόληση) στερεί, επίσης, στοιχειώδη επαγγελματικά δικαιώματα, καθώς και την ικανοποίηση της δημιουργίας από τον εργαζόμενο.

Επαγγελματική αλλοτρίωση – Αυτοαλλοτρίωση

- Απομάκρυνση – αποξένωση του εργαζομένου από το αντικείμενο της εργασίας του.
- Η εργασία αντιμετωπίζεται μονάχα ως μέσο ικανοποίησης οικονομικών αναγκών. Ο εργαζόμενος δεν αισθάνεται τη χαρά της δημιουργίας, πλήττει και συχνά καταπιέζεται αφόρητα. Έτσι, οδηγείται μοιραία στην αυτο-αλλοτρίωση, στην απομάκρυνση από τον ίδιο του τον εαυτό, από τις δικές του προσωπικές ανάγκες.

Μηχανοποίηση – Αυτοματισμός – Εξειδίκευση

- Η μηχανή ως μέσο παραγωγής μετέβαλε τον εργαζόμενο σε ένα απλό γρανάζι στην «παραγωγική μηχανή». Η δημιουργικότητα, η πρωτοτυπία, η σκέψη γενικότερα απενεργοποιείται, καθώς πλέον περιτεύει.
- Η συναισθηματική και ηθική λειτουργία μαραίνεται και παγώνει, καθώς δεν θεωρείται απαραίτητο στοιχείο επαγγελματικής δραστηριότητας.
- Η μονομέρεια και τυποποίηση που προκαλεί η εξειδίκευση μειώνει το φάσμα των ενδιαφερόντων και δεν επιτρέπει τη διεύρυνση δυνατοτήτων και ενδιαφερόντων του εργαζομένου.

Οικονομική, χρησιμοθηρική αντίληψη – Επαγγελματικός ανταγωνισμός και ρήξεις

- Το γενικότερο υλιστικό πνεύμα της εποχής και η πληθώρα καταναλωτικών αναγκών προκαλεί την υπερεντατικοποίηση της εργασίας, την υπεραπασχόληση και την αναζήτηση του υπέρμετρου κέρδους.
- Η ιδιοτέλεια και το στενό προσωπικό οικονομικό συμφέρον οξύνει τον επαγγελματικό ανταγωνισμό, συχνά αθέμιτο. Συχνά, λοιπόν, προκαλούνται επικίνδυνες αντιπαλότητες.
- Η συνεργασία, η άμιλλα και η συνεργατικότητα απουσιάζουν από την «επαγγελματική κουλτούρα».

Άλλα επιμέρους προβλήματα

- Ο δημόσιος τομέας συχνά χαρακτηρίζεται από διαφθορά, αναξιοκρατία στην πρόσληψη και ανέλιξη προσωπικού, έλλειψη αξιολόγησης του παραγόμενου έργου και των εργαζομένων. Έτσι, τους εργαζόμενους συχνά τους χαρακτηρίζει η αντιπαραγωγικότητα, ο εφησυχασμός, η αδιαφορία για τη δουλειά τους.
- Η γραφειοκρατία συχνά στερεί την πρωτοβουλία από τον εργαζόμενο, ενώ παράλληλα δυσχεραίνει τις συνθήκες εξέλιξης ενός έργου εξαιτίας των χρονοβόρων διαδικασιών που απαιτούνται.

Πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μας πληροφορεί ότι η Ελλάδα είναι κορυφαία στην Ευρώπη στον τομέα της γραφειοκρατίας. Και μόνο η διαπίστωση ότι η μείωση της γραφειοκρατίας θα μπορούσε να αυξήσει το ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά 3%(!) τα λέει όλα. Πέραν όμως από αριθμούς, ο απλός πολίτης,

αυτός που δεν γνωρίζει τι σημαίνει ΑΕΠ, βιώνει τη γραφειοκρατία στο «πετσί» του. Αγανακτεί με τα όσα καθημερινά υφίσταται και συχνά, μην έχοντας άλλη διέξοδο, διακωμωδεί τη λειτουργία του κράτους, αν και γνωρίζει ότι η κατάσταση (σχεδόν πάντα) δεν είναι για γέλια, αλλά για κλάματα!

- Συχνά, οι χώροι εργασίας είναι ακατάλληλοι για τη σωματική ή και την ψυχική υγεία του εργαζομένου (συνθήκες υγιεινής, φωτισμός, αερισμός κ.λπ.).